

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
Кафедра ґрунтознавства та охорони ґрунтів ім. проф. М.К. Шикучи

"ЗАТВЕРДЖУЮ"

Декан факультету захисту рослин,
біотехнологій та екології
Ю.В. Коломієць
" " 2023р.

"СХВАЛЕНО"

на засіданні кафедри ґрунтознавства та
охорони ґрунтів ім. проф. М.К. Шикучи
Протокол № 10 від « 08 » травня 2023р.
Завідувач кафедри, професор
В.О. Забалуєв
" " 2023 р.

"РОЗГЛЯНУТО"

Гарант ОП «Екології»
В.М. Боголюбов
" " 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ З
“Охорони ґрунтів з основами ґрунтознавства”

спеціальність 101 «Екологія»
освітньо-професійна програма «Екологія»
Факультет захисту рослин, біотехнологій та екології

Розробник: к.с.-г.н., доцент Богданович Ростислав Петрович

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ З
“Охорони ґрунтів з основами ґрунтознавства”

Галузь знань, напрям підготовки, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень

- Освітній ступінь – **Бакалавр**
- Спеціальність – **101 «Екологія»**

Характеристика навчальної практики

- Вид – **Нормативна**
- Загальна кількість годин - **30 годин**
- Кількість кредитів ECTS – **1**
- Кількість змістових модулів – **1**
- Форма контролю - **Залік**

Вступ

Навчальна практика з “ Охорони ґрунтів з основами ґрунтознавства ” проводиться на 2- му курсі денної форми навчання ОС «Бакалавр», спеціальність 101 «Екологія» після вивчення курсу “Охорона ґрунтів з основами ґрунтознавства”.

Мета і завдання практики

Навчальна практика з “ Охорони ґрунтів з основами ґрунтознавства ” студенти проходять після засвоєння теоретичного курсу дисципліни, а саме розділу “Географія ґрунтів”.

Метою практики є практичне закріплення набутих знань, вивчення факторів і процесів ґрунтоутворення, дослідження наслідків прояву водної ерозії.

Основним **завданням** навчальної практики є: здобуття практичних навичок з діагностики ґрунтового вкриття незалежно від ґрунтового-кліматичної зони України; формування умінь самостійно визначати тип ґрунтів, прогнозувати розвиток деградаційних процесів та розробляти заходи профілактики та боротьби з ними, пошук оптимальних шляхів рекультивації порушених ґрунтів.

Набуття компетентностей:

Інтегральні компетентності (ІК):

Здатність розв’язувати складні спеціалізовані задачі та вирішувати практичні проблеми у сфері екології, охорони довкілля і збалансованого природокористування, що передбачає застосування основних теорій та методів наук про довкілля, які характеризуються комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК1. Знання та розуміння предметної області та професійної діяльності.

Спеціальні (фахові) компетентності (ФК):

ФК2. Здатність до критичного осмислення основних теорій, методів та принципів природничих наук.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН3. Розуміти основні концепції, теоретичні та практичні проблеми в галузі природничих наук, що необхідні для аналізу і прийняття рішень в сфері екології, охорони довкілля та оптимального природокористування.

ПРН8. Уміти проводити пошук інформації з використанням відповідних джерел для прийняття обґрунтованих рішень.

Методика проведення практики

Підчас навчальної практики студенти виконують на польові та камеральні роботи. При вивченні ґрунтів в польових умовах студенти вивчать дію факторів і процесів ґрунтоутворення безпосередньо на місцевості, закладають та проводять морфолого-генетичні дослідження профілів ґрунтів, відбирають зразки ґрунту. В камеральний період студенти оформлюють польовий журнал та створюють мікромоноліти ґрунтів.

Оформлення полевого журналу з практики

В польовому журналі студенти описують місце закладки ґрунтового розрізу, дають характеристику факторам ґрунтоутворення, проводять морфологічний опис профілю ґрунту, створюють мікромоноліт, визначають назву ґрунту. Виконання робіт проводять за формою :

РОЗРІЗ ҐРУНТУ _____

1. Область _____

10. Абрис горизонтальної прив'язки розрізу

2. Район _____

3. Населений пункт _____

4. Господарство _____

5. Урочище _____

6. Поле _____, квартал _____, ділянка _____

7. Угіддя _____

8. Сівозміна _____

9. Ґрунтово-географічне районування:
зона _____,

провінція _____

11. Рельєф: тип _____

макро- (елемент, форма поверхні)

мезо- (елемент, форма поверхні, довжина, ширина, частина, експозиція, стрімкість)

мікро- _____

13. Гідрологічні умови: джерело, характер зволоження, затоплення, заболочення й зрошення, склад підґрунтових вод

14. Огlesenня: глибина, умови, характерні морфологічні особливості _____

15. Карбонати: глибина, форми, вигляд новоутворень, характер лінії скипання

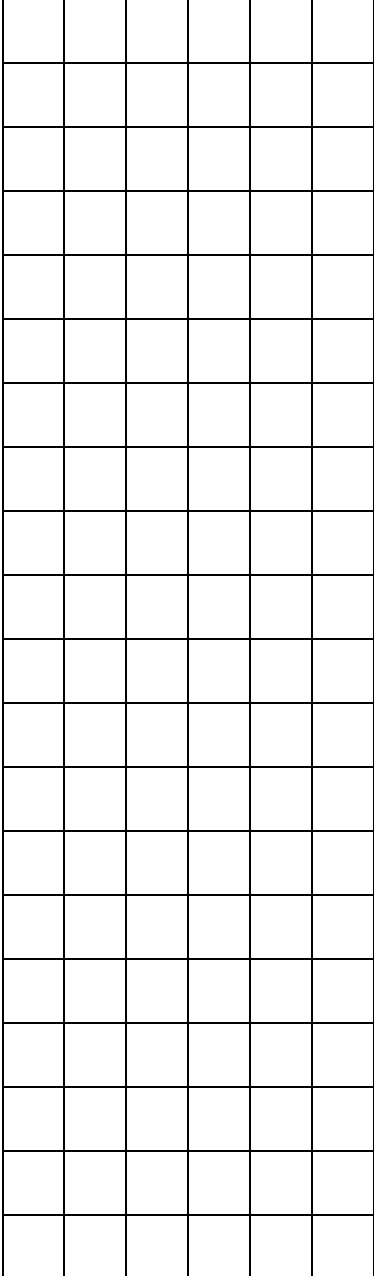
16. Засолення: новоутворення, склад солей, глибина, характер, тип і ступінь

17. Материнська і підстилаюча породи: _____

18. Рослинність: _____

Скорочена назва ґрунту _____

Будова та опис профілю

Горизонт, індекс, глибина, см	Ширина моноліту, см 	Зарисовка профілю, мазки або мікромоноліт	Морфологічний опис генетичних горизонтів: вологість, забарвлення, гранулометричний склад, щільність, структура, новоутворення, включення, корені, характер переходу горизонтів	
0 20 40 60 80 100 120 140 160 180 200				

Повне номенклатурне найменування ґрунту

Тип	Підтип	Рід	Вид	Різновидність	Розряд

Бази практики

Навчальна практика з “Охорони ґрунтів з основами ґрунтознавства” проходить на території Національного природного парку "Голосіївський", околицях м.Києва та в Музеї ґрунтів ім. проф. М.М. Годліна кафедри ґрунтознавства та охорони ґрунтів ім. проф. М.К. Шичули НУБіП України (навчальний корпус № 2, ауд. 53) для очного навчання (**Варіант 1**). В умовах дистанційного навчання (**Варіант 2**) студенти вивчають типові ґрунти України та території за місцем проживання користуючись інтерактивною картою ґрунтів України <https://superagronom.com/karty/karta-gruntiv-ukrainy#close>. Будову ґрунту та опис генетичних горизонтів досліджують користуючись Атласом ґрунтів України: <https://docs.google.com/document/d/1H8oPqkOa4Gl0vzFJrbrp3a8f0OyjiFbtXHaOaN5JORU/edit?usp=sharing>

Протягом практики студенти підтримують зв'язок із викладачем за допомогою електронної пошти (rbogdanovych@ukr.net), у Viber та у форматі відеоконференцій на платформі ZOOM.

Форма контролю

Формою контролю навчальної практики є залік.

Підсумки навчальної практики підводяться у формі складання індивідуального заліку викладачу (очно або у формі онлайн конференції). До заліку допускаються студенти за умови присутності та безпосередньої участі у роботі протягом всього терміну практики, які повністю виконали програму навчальної практики, оформили та здали (очно або у формі фотоматеріалів) польові журнали з практики.

Кожен студент виконує роботи індивідуально та під керівництвом викладача.

Оцінювання студента відбувається за шкалою:

Оцінка національна	Рейтинг студента, бали
Зараховано	90-100
	74-89
	60-73
Не зараховано	0-59

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН
 проходження навчальної практики
 з “Охорони ґрунтів з основами ґрунтознавства”

День практики	Зміст	Години
1	<i>Варіант 1.</i> Інструктаж. Опис профілю ґрунту дерново-підзолистого на водно-льодовикових відкладах. <i>Варіант 2.</i> Опис основних ґрунтів зони Полісся	5
2	<i>Варіант 1.</i> Опис профілю ґрунтів: дерново-підзолистого на карбонатній морені і дерново-приховано-підзолистого на балковому делювії. <i>Варіант 2.</i> Опис основних ґрунтів зони Лісостепу	5
3	<i>Варіант 1.</i> Опис профілю ґрунтів: ясно-сірого лісового на карбонатній морені і ясно-сірого лісового на лесовидному суглинку підстеленого карбонатною мореною. <i>Варіант 2.</i> Опис основних ґрунтів зони Степу	5
4	<i>Варіант 1.</i> Опис профілю ґрунту сірого лісового на лесі. <i>Варіант 2.</i> Опис основних ґрунтів зони Сухого Степу	5
5	<i>Варіант 1.</i> Опис профілю ґрунтів: слабко-, середньо- і сильно змитого сірого лісового на лесі <i>Варіант 2.</i> Опис основного ґрунту території місця проживання	5
Оформлення польових журналів, підготовка до захисту. Залік.		5
Всього		30 (1 кредит ЕКТС)

Друковані та Інтернет джерела

Основні джерела

1. Полупан М.І., Величко В.А. Українське агрономічне ґрунтознавство: підручник. У 2-х частинах; за ред. М.І. Полупана. Частина 1: Історичні етапи розвитку. Фактори ґрунтоутворення. Закономірності формування ґрунтів Київ: Аграрна наука, 2019. 418 с.: іл.
2. Полупан М.І., Величко В.А. Українське агрономічне ґрунтознавство: підручник. У 2-х частинах; за ред. М.І. Полупана. Частина 2: Класифікація ґрунтів. Ґрунтово-екологічне районування. Зональність як фактор географії ґрунтів за еколого-генетичним статусом Київ: Аграрна наука, 2019. С. 65-373. 444 с.: іл.

Додаткові джерела

1. Булигін С.Ю., Вітвіцький С.В., Величко В.А. Охорона ґрунтів . Навчальний посібник. К.: Видавництво, 2018. 442 с.

Інтернет-джерела

1. Інтерактивна карта ґрунтів України
<https://superagronom.com/karty/karta-gruntiv-ukrainy#close>
2. Назаренко І.І., Польчина С.М. Нікорич В.А. Ґрунтознавство: Підручник.-Чернівці: Книги - XXI, 2004.-400с.
http://pdf.lib.vntu.edu.ua/books/2020/Nazarenko_2004_400.pdf